

Бо ин мақсад Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи Рӯзи сулҳ ва ризоияти миллии халқи Тоҷикистон эълон намудани 26-уми ноябри соли 1992» қабул шуд ва раванди барқарорсозии сулҳ дар мамлакат оғоз гардид.

Яъне қадами нахустин дар роҳи барқарорсозии сулҳ дар ҳамин иҷлосия гузошта шуд ва тавре ки ҳамватанони мо хуб дар хотир доранд, баъди музокироти бисёр мушкили беш аз чилмоҳа 27-уми июни соли 1997 бо имзои Созишномаи умумии истиқрори сулҳ ва ризоияти миллии дар Тоҷикистон ба анҷом расид.

Дигар санади муҳим – Қонун «Дар бораи гурезаҳо» имкон фароҳам овард, ки шахсони хонаву маҳалли зист ва ҷойи кори худро тарк карда ба ҷойҳои зисти доимии худ баргарданд ва кори пештараашро идома диҳанд.

Яке аз дастовардҳои муҳимтарине, ки Ҳукумати навинтихобшуда ба он ноил гардид, дар муддати начандон тӯлонӣ аз Давлати Исломии Афғонистон ва дигар кишварҳо ба Ватан баргардонидани беш аз як миллион нафар гурезаҳои иҷборӣ, яъне ҳамватанонамон буд, ки аз тарси ҷон хонаву маҳалли зисти худро тарк карда буданд.

Баъдан, бо кумаку дастгирӣ ва саъю талоши мардуми шарифи кишвар мо ба раванди барқарорсозии баъдичангӣ оғоз кардем ва дар як муддати кӯтоҳ садҳо ҳазор манзили истиқомативу муассисаҳои иҷтимоии сӯхтаву харобшуда, пулҳо ва дигар иншооти инфрасохтори валангортаридаро таъмиру барқарор намудем.

Қабули Парчами давлатӣ ҳамчун рамзи давлати мустақили Тоҷикистон, нишонҳои соҳибхотӣ, ягонагӣ ва ифтихори мардуми кишвар дигар иқдоми муҳимми иҷлосияи таърихӣ буд.

Зеро тавре ки болотар гуфта шуд, давлати соҳибистиқлоли Тоҷикистон беш аз як сол рамзҳои инъикоскунандаи соҳибхотӣ худро нашофт.

Бинобар ин, рӯзи қабули Парчами давлатӣ, яъне 24-уми ноябрро мо ҷашни умумимиллии эълон кардем, ки ҳар сол аз ҷониби мардуми Тоҷикистон бо ифтихори бузург таҷлил мегардад.

Зимнан, ёдовар мешавам, ки баъди чанд рӯз ин рӯйдод муҳимми миллии мо низ сисола мешавад.

Ҳамватанони азиз!
Ҳозирини гиромӣ!
Иҷлосияи XVI-уми

Шӯрои Олӣ дар зарфи чанд рӯзи баргузори он, ки барои мардуми мо воқеан рӯзҳои сарнавиштсоз буданд, бо вучуди мушқилоту монеаҳои зиёд ва баҳсу муҳолифатҳои шадид қарорҳои қабул карда, ки ҷавобгӯи талабу хостаҳои мардум ва баёнҳои иродаи матини фарзандони ватандӯсти халқи Тоҷикистон буданд.

Ба шарофати санадҳои қабулшуда ва амалӣ гардидани онҳо ғоҷеи умумимиллӣ, ки қариб буд орзуи ҳазорсолаи мардуми моро барои истиқлолу озодӣ ва эҳёи давлатдорӣ миллӣ аз байн бурда, боиси аз хариштаи сиёсии ҷаҳон нест шуда-

ни давлати ҷавони тоҷикон ва парокандашавии миллати тоҷик гардад, пешгири карда шуд.

Имрӯз бо итминон изҳор менамоем, ки мо – вакилони мардумӣ – он рӯзҳо масъулияти таърихӣ, қарзи фарзандӣ, вазифаи ҷавонмардӣ ва рисолати имонии худро нисбат ба сарнавишти кишвари тозаистиқлоламон, халқи Тоҷикистон ва наслҳои имрӯзаву ояндаи мардумонамон иҷро кардем.

Бо гузашти сӣ сол аз қабули ин ҳуҷҷатҳо бо қаноатмандиву ифтихор метавонем гӯем, ки ин ягона роҳи оқилона ва дурусте буд, ки мо – вакилони халқ – онро ба хотири ҳифзи истиқлолу озодӣ, тамомияти арзӣ, сарчамбии миллат, ваҳдати ягонагӣ ва пешрафту тараққиёти ояндаи Ватанамон интихоб намудем.

Баъди ба анҷом расидани иҷлосияи вазифаи муҳимтарину аввалиндараҷаи Сарвари давлат, Шӯрои Олӣ, Шӯрои вазирон ва дигар соҳтору мақомоти давлатӣ амалӣ намудани қонуну қарорҳои қабулкардаи он буд.

Бо қушишҳои пайваста ва бо дастгирии халқи шарофмандомон ба мо муяссар гардид, ки вазифаҳои асоситарину мураккаби дар наздамон қарордоштаро давра ба давра ҳаллу фасл намоем.

Баъди баргузори иҷлосия – 12-уми декабри соли 1992 – ман ҳамчун қабили соҳибхотӣ ва якпорчагии давлати Тоҷикистон ба халқи азизам муроҷиат намудам, ки ҳадафи он ҳамчун барномаи стратегӣ ба эътидол овардани вазъи мураккаби сиёсии кишвар ва муҳайё кардани шароити барои рушди бонизомии соҳаҳои мухталифи иқтисодӣ таъмин карда шуд.

Дар муроҷиатнома масъалаҳои муҳимми сиёсӣ ҳуқуқӣ ва иқтисодиву иҷтимоӣ инъикос ёфтанд, аз ҷумла ҳарчи зудтар дар мамлакат барқарор намудани шохҳои ҳокимият ва мақомоти идоракунӣ фалаҷгардида, баргардонидани гурезаҳо, ба роҳ мондани фаъолияти муътадилӣ мақомоти ҳифзи ҳуқуқ дар тамоми қаламрави кишвар, таъсиси Артиши миллии, пурзӯр гардонидани Ҳимояи сарҳади давлатӣ, барқарор кардани муносибатҳои дипломатӣ бо давлатҳои хориҷӣ ва дигар масъалаҳои муҳимме, ки дар мустақам намудани соҳибистиқлолии давлатамон нақши муассир бозиданд.

Ҷиҳати амалӣ намудани қарорҳои иҷлосияи таърихӣ ва муроҷиатномаи Сарвари давлат ба мардуми кишвар зарурати ҳарчи зудтар қабул намудани Конститутсияи Тоҷикистони соҳибистиқлол ба миён омад.

Чунки давлати мустақили мо беш аз ду сол дар доираи Конститутсияи соли 1978, ки меъёрҳои он ба давраи соҳибистиқлолӣ мувофиқ созгор набуданд, фаъолият кард.

Шадидан зарур буд, ки мо истиқлолу озодии давлати худро дар сатҳи Конститутсия – қонуни асосии мамлакат ба расмият дарорем, мақсаду мароми эълонкардамон ва роҳи асосии пешгирифтамон, яъне эъморӣ давлати демократӣ ва ҳуқуқбунёду дунявӣ, асо-

соҳи сиёсати хориҷӣ ва соҳтори давлатдориро дар он дарҷ намоем.

Бинобар ин, баъд аз Иҷлосияи 16-ум бо қарори Раёсати Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҳисоби олимону мутахассисони варзида гуруҳи корӣ созмон дода шуд.

Гуруҳи корӣ конститутсияи дигар давлатҳои пешрафттаро омӯхта, бо дарназардошти хусусиятҳои кишварҳои лоихаи қонуни асосиро омода кард ва он ба муҳокимаи умумихалқӣ пешниҳод гардид.

Халқи Тоҷикистон лоихаро муҳокима карда, ба он зиёда аз ҳаштуним ҳазор пешниҳод ирсол намуд.

Дар натиҷа, Конститутсияи Тоҷикистони соҳибистиқлол 6-уми ноябри соли 1994 аз тариқи раёспурсӣ ва бо ҷонибдорӣ аксари мардуми Тоҷикистон қабул гардид.

Дар асоси Конститутсия дар мамлакат ислоҳоти сиёсӣ, ҳуқуқӣ ва иқтисодиву иҷтимоӣ гузаронида шуда, таҳкурсии мустақами низомии сиёсӣ ҳуқуқӣ ва иқтисодиву иҷтимоӣ гузошта шуд.

Тибқи ин асосҳо дар кишвар низомии муосирӣ ҳуқуқӣ, парламенти думалиса, соҳтори мукаммали судӣ ва дигар мақомоти ҳифзи ҳуқуқ созмон дода шуданд ва рушди устувори иқтисодиву иҷтимоӣ таъмин гардид, ки ин ҳама ба сулҳу оромӣ, суботи сиёсӣ, ваҳдати миллии, волоияти қонун, ободкориву созандагӣ ва пешрафту тараққиёти мамлакат мусоидат намуд.

Дар Конститутсияи нав бори нахуст арзишҳои давлати демократӣ, таҷзияи ҳокимияти давлатӣ, ҳуқуқу озодӣ ва вазифаҳои асосии инсон ва шаҳрванд, тағйирнопазир будани шакли идораи кишвар, ҳадафҳои сиёсати дохилӣ ва хориҷӣ давлат, асосҳои иқтисодиву сиёсӣ ва иҷтимоиву фарҳангӣ инъикос гардиданд.

Қабули Конститутсияи имконият фароҳам овард, ки барои рушди давлати тоҷикон заминаи мукаммулу устувори ҳуқуқӣ гузошта, фаъолияти мураттаби низомии мақомоти давлатӣ таъмин карда шавад.

Қобили зикри махсус аст, ки қабули Конститутсияи дастоварди бузургии мо дар роҳи бунёди давлати демокративу ҳуқуқбунёд, дунявӣ

ва иҷтимоӣ мебошад.

Ҳозирини арҷманд!

Ҷунонки дар ёд доред, бо сабабу омилҳои дар боло зикршуда қариб даҳ соли аввали таърихи давраи соҳибистиқлолӣ сарфи кашмакашу низоғҳо ва муҳолифатҳои мусаллаҳона гардид ва мо ба масъалаҳои таъмин намудани рушди муназами иқтисоди миллӣ ва корҳои ободониву созандагӣ амалан аз оғози солҳои 2000-ум машғул шудем.

Дар натиҷа тайи бист соли охир рушди миёнасолони иқтисодӣ дар сатҳи 7,5 фоиз таъмин гардида, маҷмӯи маҳсулоти дохилии кишвар аз 1,8 миллиард сомонӣ соли 2000-ум ба 95 миллиард сомонӣ дар соли 2021 ва қисми даромади бҷети давлатӣ аз 252 миллион сомонӣ ба 28 миллиард сомонӣ расонида шуд.

Яъне маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ қариб 53 баробар ва бҷети давлатӣ 111 баробар зиёд гардида, ҳаҷми маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ ба ҳар нафар аҳоли беш аз 30 баробар афзоиш ёфт.

Соли 2022 маҷмӯи маҳсулоти дохилии кишвар ба 114 миллиард сомонӣ расида, даромади бҷети давлатӣ ба 33 миллиард сомонӣ баробар мешавад.

Дар ин давра дар кишвар зиёда аз 2000 корхонаи гуногуни истехсолӣ бунёд гардида, ҳаҷми истехсоли маҳсулоти саноатӣ нисбат ба солҳои аввали соҳибистиқлолӣ қариб 4 баробар зиёд гардид.

Соли 1990 дар кишвар ҳамагӣ 313 ҳазор тонна ангишт ва 500 ҳазор тонна семент истехсол шуда буд. Соли 2021 истехсоли ангишт ба 2 миллиону 300 ҳазор ва семент ба 4 миллиону 500 ҳазор тонна расонида шуд.

Мо солҳои 2022 – 2026-ро солҳои рушди саноат эълон намудем, зеро саноатикунони босуръати кишвар имкон медиҳад, ки рушди устувори соҳаи саноат ҳамчун тавлидкунандаи арзиши баланди иловашуда таъмин гардида, садҳо ҳазор ҷойи нави корӣ ташкил карда шавад.

Дар зарфи беш аз се даҳсолаи охир дар кишвар бо заҳмати софиллонаи мутахассисону коргарони ватанӣ зиёда аз 2000 мегаватт иқтидорҳои иловагии энергетикӣ бунёд гардида, системаи ягонаи энергетикӣ мамлакат таъсис дода шуд.

Дар ин давра, ба мо муяссар гардид, ки беш аз 2400 километр роҳҳои замонавӣ бунёд карда, Тоҷикистони сепорчаро ба як қаламрави воҳид ва кишвари транзитӣ табдил диҳем.

Ҳамчунин, дар соҳаи кишоварзӣ ҷиҳати истифодаи самаранокии обу замин ва ҳифзи амнияти озуқаворӣ мамлакат бори аввал дар таърихи давлати соҳибхотӣ-ёрамон ислоҳоти кулӣ гузаронида шуда, ҳуқуқи истифодаи замин ба деҳқон дода шуд, ки яке аз дастовардҳои муҳимтарини даврони соҳибистиқлолӣ ба ҳисоб меравад.

Вобаста ба ин, хотиррасон менамоем, ки дар оғози замони соҳибистиқлолӣ ба мардуми мо бо сабабҳои маълум хатари гуруснагӣ таҳдид мекард.

Бинобар ин, бо ду фармони Президенти мамлакат ба мардум 75 ҳазор гектар замин тақсим карда дода шуд, ки дар он рӯзҳои вазнин ба пешгири кардани хатари гуруснагӣ ва нисбатан беҳтар гардидани таъминоти аҳоли бо маводи ғизоӣ, пеш аз ҳама, нон мусоидат намуд.

Илова бар ин, ба зиёда аз 1 миллиону 400 ҳазор оила 138 ҳазор гектар замин ҳамчун қитъаи замини наздиҳавлигӣ барои бунёди манзили истиқоматӣ тақсим карда дода шуд.

Мувофиқи омили расмӣ дар кишвари мо як оила аз 6,2 нафар иборат аст.

Яъне аз рӯи ин ҳисоб қариб 9 миллион нафар ё як Тоҷикистони дигар бо қитъаи замини наздиҳавлигӣ таъмин шудааст.

Ҳол он ки дар 70 соли соҳтӣ гузашта бо ин мақсад ҳамагӣ 77 ҳазор гектар замин ҷудо гардида буд.

Барои истиқболи сазовори ҷашни 30-солагии истиқлоли давлатӣ дар кишвар зиёда аз 25 ҳазор иншооти истехсоливу иҷтимоӣ сохта, ба истифода дода шуд, ки дар онҳо даҳҳо ҳазор ҷойи нави корӣ муҳайё гардида, бисёр мушқилоту масъалаҳои иҷтимоии аҳоли бартараф карда шуданд.

Қобили зикр аст, ки бо дарназардошти аҳамияти бузургии соҳаҳои маориф ва тандурустӣ қисми зиёди иншооти бунёдгардида барои беҳтар гардонидани шароити соҳаҳои зикршуда равона гардидаанд.

Аз шумораи умумии иншооти ба ифтихори 30-сола-

гии истиқлоли давлатӣ бунёдгардида беш аз 3 ҳазор иншоот ба соҳаи тандурустӣ ва зиёда аз 4000 иншоот ба соҳаи маориф рост меояд.

Зимнан, бояд гуфт, ки дар сӣ соли охир шумораи муассисаҳои таҳсилоти умумӣ ва хонадағони онҳо беш аз ду баробар, мактабҳои олии чор баробар ва донишҷӯён зиёда аз се баробар афзудааст.

Имрӯзо барои истиқболи арзандаи 35-солагии истиқлоли давлатӣ раванди ободонии Ватан бомаром идома дорад ва то рӯзи ин чашни бузург боз даҳҳо ҳазор иншооти иқтисодиву иҷтимоӣ ва фарҳангиву хизматрасонӣ ба истифода дода, садҳо ҳазор ҷойи нави корӣ таъсис дода мешавад.

Бо эътимоди комил иброн мебарам, ки мардуми шарифи кишвар, аз ҷумла соҳибкорони бонангу номус, вакилони мардумӣ ва хизматчиёни давлатӣ тамоми саъю талоши ватандӯстонаи худро минбаъд низ ба хотири амалӣ намудани нақшаи барномаҳои қабулшуда, ободониву созандагии Ватани маҳбубамон ва истиқболи арзандаи ин чашни муборак муқаддаси миллии сафарбар менамоёнд.

Хозирини гиромӣ!
Сиёсати сулҳ ва «дарҳои кушода», ки ҷавҳари сиёсати хоричии мо мебошад, маҳз дар Иҷлосияи таърихӣ шонздаҳуми Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба амал оварда шуда, аз ҷониби ҷомеаи ҷаҳонӣ ва созмонҳои бонуфузи байналмилалӣ пуштибонӣ ёфт.

Дар иҷлосияи мо эълон намудем, ки Тоҷикистон ҷонибдори ба роҳ мондани муносибатҳои судманд бо ҳамаи давлатҳои ҷаҳон дар асоси принципу меъёрҳои ҳуқуқи байналмилалӣ буда, таъмин намудани ҳаёти орому осоишта ва арзандаи ҳар шахсро вазифаи аввалиндараҷаи худ медонад.

Имрӯз Тоҷикистон бо 180 давлати хоричӣ муносибатҳои дипломатӣ дошта, узви комилҳуқуқ ва фаъоли Созмони Миллали Муттаҳид ва тамоми ташкилоту созмонҳои бонуфузи байналмилалӣ ва минтақавӣ, аз ҷумла ташкилотҳои байналмилалӣ милояи мебошад.

Дар шароити ниҳоят пурпечубу мураккаб ва зудтағйирёбандаи ҷаҳони имрӯза Тоҷикистон дар ҳалли мушкилоти глобалӣ, махсусан, масъалаҳои об ва тағйирёбии иқлим, мубориза бо терроризму ифротгарӣ ва ҷиноятҳои муташаққили фаромиллӣ саҳми арзишманд гузошта истодааст.

Махсусан, силсилаи ташаббусҳои Тоҷикистон доир ба ҳалли мушкилоти об дар сайёра, ки дар сатҳи байналмилалӣ ҳамчун «Раванди оби Душанбе» пазируфта шудааст, кишвари моро дар арсаи ҷаҳонӣ ба ҳайси пешво муаррифӣ менамоёнд.

Ҳамзамон бо ин, масъалаи тағйирёбии иқлим ва зарурати талошҳои муштарак барои рафти оқибатҳои он ҳамчун мушкилоти ҷиддии замони муосир мавриди тавачҷуҳи хоси кишвари мо қарор гирифтааст.

Тайи чанд даҳсолаи охир, дар ҳоле ки Тоҷикистон кишвари саноатӣ нест, бар асари тағйирёбии иқлим

тақрибан сеяки ҳаҷми умумии пиряхҳои худуди он, ки яке аз сарчашмаҳои асосии ташаккули захираҳои оби Осиеи Марказӣ мебошанд, аз байн рафтааст.

Ҳоло дар ин замина, Тоҷикистон якҷо бо шарикони байналмилалӣ худ бо мақсади эълон намудани соли 2025 ҳамчун Соли байналмилалӣ пиряхҳо ва таъсиси Бунёди байналмилалӣ Ҷиғзи пиряхҳо саъю талош карда истодааст.

Ҳамватанони азиз!
Ба шарофати Иҷлосияи таърихӣ шонздаҳуми Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон мо ҷанги таҳмили шахрвандиро қатъ намудем, давлатро аз нобудӣ ва миллатро аз парокандагӣ раҳо бахшидем, сулҳу оромӣ ва ваҳдати миллиро барқарор кардем, асосҳои соҳти давлатдорӣ муосир – давлати демократӣ, ҳуқуқбунёд, дунявӣ ва иҷтимоиро гузоштем ва рушди устувори иқтисодиро таъмин намудем.

Дар шароити бисёр мураккаби ҷаҳон ва минтақа, шиддат ёфтани бархӯрди манфиатҳои абарқудратҳо, яроқнокшавии бошито, оғози давраи нави «ҷанги сард» ва бар асари ин омилҳо осебпазир гардидани истиқлолу озодӣ ва тамомияти арзии давлатҳои миллии масъалаҳои таҳмин бахшидани сулҳу оромӣ, суботи сиёсӣ, ваҳдати миллии, Ҷиғзи истиқлоли давлатӣ ва дастовардҳои он арзиш ва аҳаммияти рӯзафзун пайдо карда истодаанд.

Дар зарфи 30 соли гузашта мардуми шарифи Тоҷикистон, вакилони халқ, аъзои Ҳукумати мамлакат, роҳбарону кормандони сохтору мақомоти давлатӣ, умуман хизматчиёни давлатӣ ва албатта, кормандони мақомоти Ҷиғзи ҳуқуқ ва сохторҳои низомӣ барои Ҷимояи истиқлолу озодӣ, таҳкими пояҳои давлатдорӣ миллии, рушди давлат ва ободии Ватан содиқона хизмат карданд, ки ба ҳамаи онҳо сипосу миннатдорӣ самимӣ баён менамоем.

Дар баробари ин, бори дигар изҳор мебарам, ки қаҳрамони сулҳ, созандагӣ, ободӣ ва пешрафти Ватан танҳо халқи бузургу сарбаланди Тоҷикистон мебошад.

Агар тайи сӣ сол ҳурду бузурги мардуми Тоҷикистон сиёсати пешгирифти моро дастгирӣ намекарданд, мо ба сулҳу оромӣ ва пешрафту тараққиёт, яъне ба ин рӯзҳои нек намерасидем.

Ман дар назди ин халқи қаҳрамонӣ матиниро сидқан сари таъзим фуруд меорам.

Дар ин рӯзи таърихӣ дар баробари зикри комёбиҳо, мо аз онҳое, ки барои расидан ба ин санаи муборак ҷоннисорӣ кардаанд, дар барқарорсозии соҳти конституционӣ, таъмин намудани сулҳу оромӣ дар кишвар ва таҳкиму тақвияти пояҳои давлати демократӣ ва ҳуқуқбунёду дунявӣ мо саҳми арзишманд гузоштаанд, ба неки ёд мекунем ва хотираи қурбониёни истиқлолу озодиро гиромӣ мебарем.

Ваъзи кунунии ҷаҳон ва минтақа моро водор месозад, ки ҳатто як лаҳза ҳам аз масъалаи Ҷиғзи соҳибхити-

ёрӣ, таъмини амнияти давлату миллат, таҳкими сулҳу оромӣ, суботи сиёсӣ ва ваҳдати миллии ғофил набоем.

Дар робита ба ин, ҳар як фарди бонангу номуси миллатро бори дигар даъват менамоем, ки бо дарки амиқи масъулияти шахрвандӣ ва қарзи фарзандии худ дар назди халқу Ватан минбаъд дар рушду тараққиёти бомароми давлати соҳибистиқлоламон ва раванди созандагии сарзамини муқаддасу бихиштосоямон боз ҳам бештар Ҷиссагузор бошад.

Мо то имрӯз бисёр мушкилоти ҷомеа ва давлатамон, аз ҷумла бемории хатарноки КОВИД – 19-ро бо иттиҳоду сарчамъӣ ва бо кумаку дастгирии ҳамдигар аз сар гузаронидем.

Бо эътимоди комил изҳор мебарам, ки мо ба ҳалли дигар мушкилоти масъалаҳои ҳаётимон хатманои мегардем, зеро миллати муттаҳиду сарчамъ ба рафти ҳама гуна мушкилот қодир аст.

Тақдоран таъкид менамоем, ки мо бояд ба таълиму тарбияи фарзандонамон, яъне соҳибони ояндаи давлат ва миллати эътибори аввалиндараҷа диҳем, онҳоро дар рӯҳияи ватандӯстиву ватанпарастӣ, омуختани илму дониш, касбу ҳунар, заҳматдӯстӣ, эҳтироми падару модар, калонсолон ва одоби ахлоқи ҳамидаи миллии тарбия кунем.

Мо барои таъмин намудани ободии ояндаи Ватанамон бояд истеъдодҳои ҷавонро дастгирӣ намоем ва аз байни онҳо олимону донишмандон, муҳандисону меъморон, табибону омӯзгорон, иxtироъкорону навоарон, лоиҳақашону бинокорон ва дигар кадрҳои тарбияи кунем, ки фардои дурахшону осудаи давлату миллатро таъмин карда тавонанд.

Мо бо ҷавонони ватандӯсту ватанпарвар ва бонангу номуси худ ифтихор мекунем ва бовар дорем, ки онҳо ҳамчун насли ояндасоз роҳи пешгирифти моро ба таври сазовор идома медиҳанд, давлату миллати худро соҳибӣ мекунанд ва обрӯи тоҷиконро дар арсаи байналмилалӣ боз ҳам баланд мебардоранд.

Агар мо хоҳем, ки давлати пешрафта дошта бошем ва фарзандону набаҳароҷмон дар Ватани боз ҳам ободу тараққикарда зиндагӣ кунанд, имрӯз бояд ба рушди илму маориф ва нури зехнӣ эътибори аввалиндараҷа диҳем, ҳамаи саъю талош ва захираву имкониятҳои мо ба ин самти муҳимтарину ояндасоз сафарбар намоем.

Дар ин раванд, бояд доим дар хотир дошта бошем, ки бо хурوفоту ифротгарӣ давлати мутамаддину пешрафта бунёд карда намешавад, зеро хурوفоту ифротгарӣ ба инсоният фақат тафриқандозиву бадбахти меоварад.

Бунёди қасри зебои Арбоб, ки мо ҳоло дар он қарор дорем, маҳсули заҳмати созандаи ҳунармандони халқамон мебошад, ки беш аз 70 сол инҷониб хизмат карда истодааст.

Яъне самараи илму дониш ва касбу ҳунар фақат ободиву пешрафт ва натиҷаи ҷаҳолату бесаводӣ

танҳо харобиву ақибмондагист.

Дар дунё кишварҳои ҳастанд, ки бо аҳолии кам ва худуди хеле маҳдуд, вале бо истифодаи илму дониш ва техникаву технологияҳои пешрафта ба сатҳи аз лиҳози иқтисодӣ бисёр баланди тараққиёт расидаанд.

Масалан, Белгия, Сингапур, Япония, Люксембург ва якҷанд кишвари дигар.

Дар даврае, ки бемории КОВИД – 19 пайдо шуд, илочи он, яъне роҳи табобату пешгирии онро танҳо кишварҳои аз лиҳози нури зехнӣ ва илмиву технологӣ тараққикарда ёфтанд ва бо вакцинаи иxtироъкардаи онҳо ҷони миллионҳо нафар одамон аз дасти аҷал раҳо ёфт.

Ҷоҷае, ки солҳои навадуми асри гузашта ба сари миллати тоҷик омад, бояд ба ҳамаи мо ва наслҳои ояндаи миллатамон сабақи хушёриву зиракии сиёсӣ бошад.

Аз ин лиҳоз, мо набояд ба паҳншавии ақидаҳои хурфотпарастона ва расму ойинҳои милливу маърабӣ бегонаву ифротӣ роҳ диҳем.

Мо бояд ҳамеша дар ёд дошта бошем, ки миллати дорӣ таърихи беш аз шашҳазорсолаи тамаддунсозу фарҳангӣ ва шахрсозу шахрдору шахршинос набояд аз масири рушду тараққиёт қафо монад ва ба хурوفоту ҷаҳолати асримиёнагӣ роҳ диҳад.

Баръакс, ҷунун миллати бостонӣ бо мероси бузурги илмиву маънавӣ ва суннату анбанаҳои қадимӣ, ки фарзандони фарзонаи он ба тамаддуни башарӣ хизматҳои бузургу барҷаста кардаанд, бояд талош намояд, ки дар сафи пеши корвони рушду тараққиёт қарор дошта бошад.

Дар ин рӯзи муборак орзу дорам, ки дар Тоҷикистони маҳбубамон сулҳу осоиш ва ваҳдату ягонагӣ пойдошу ҷовидон бошад, ҳар як фарди ватандӯсту ватанпараст ва бонангу номуси миллати озоду соҳибхитиёри мо бо заҳмати содиқонаву софдилони аркони давлату давлатдорӣ мустақиламонро устувор бародонида, барои ояндаи ободу осудаи сарзамини куҳанбунёдамон саъю талоши бештар намояд.

Дар амалӣ гардидани ин ниятҳои нек ва нақшаҳои созанда ба ҳар як фарди Ватан барори кор орзу намуда, тамоми мардуми шарифи Тоҷикистон, ҳамватанони бурунмарзӣ ва шумо – хозирини гиромӣ бори дигар ба ифтихори сиюмин солгари рӯйдоди бузургу тақдирсоз – Иҷлосияи шонздаҳуми таърихӣ Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон сидқан табрик мегӯям ва ба ҳар хонадони кишвари азизамон ободиву осоиш, рӯзгори бофайзу баракат ва ба кишвари маҳбубамон суботу оромӣ ва пешрафти рӯзафзун орзу менамоем.

Бигзор, миллати сарбаланди тоҷик то абад сарчамъу муттаҳид, давлати соҳибхитиёри тоҷикон ҳамеша паянда ва Ватани маҳбубамон – Тоҷикистон сарсабзу хуррам ва ободу пешрафта бошад!

Саломату сарбаланд бошед, ҳамватанони азиз!

16 ноябр –
Рӯзи Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон

ВОРИСИ ҲАҚИҚАТУ АДОЛАТ

Дар осмон ситораи оне дурахшонтар аст, ки ботинаш аз нури ҳақиқату адолат сафое дорад. Барои ба мартабаи ҳақпарастиву адолат расидан хирад, ростӣ ва мардумӣ (инсонпарварӣ, мурувват, одамгарӣ) бояд дошт, то чигунагии обу оташ ва хоҳу хаворо дар нухшаи асл биношад.

Мардуми тоҷик ҷунун сифатҳои некро дар симои Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон аз рӯзҳои аввали ба арсаи сиёсат омаданашон дарёфтанд ва бо дастуру ҳидоятҳои ин абармарди беҳамто ба сӯи ояндаи дурахшон қадам менамоянд.

Имрӯз дар Тоҷикистони азиз сулҳу субот ва оромӣ ҳамдигарфаҳмӣ тантана дораду мардуми шукргузори он бо амнияти комил фаро гирифта шудаанд. Заводу фабрикаҳои нав ба нав, иморатҳои замонавӣ, боғҳои фарҳангиву истироҳатӣ, гулгашту хиёбонҳо, донишгоҳҳо, мактабу литсейҳо ва боғчаҳои бачагонаи бо тарҳи нав ва ҷавобгӯ ба талаботҳои ҷаҳони муосир коматафроста, ки симои шахрро ба кулӣ дигар намунаанд, бо азму талошҳои сарвари давлатамон пайванди ногусастани доранд. Бо шарофати хираду кордонии Пешвои дурандеш, пас аз садсолаҳо оқибат тоҷик худро шинохту исбот намуд, ки решаҳои пайдоиши ин миллати баруманд, ба умқи таърих рафта мерасад. Ин марди асил дар равонаш ростиву хирадро парварда, роҳи мардумиро пеша карду ҷамъоро ба манзили мақсуд расонд. Дар мадди аввал пеши роҳи хунрезӣ гирифт. Бародар бародарро шинохту ҳамсоя ҳамсояро. Ба ҳар хона, ба ҳар кӯю дар ва ба тамоми Тоҷикистон сулҳ овард. Сарвари некиро аз ҷони ҳеш гузар карду мардуми заҳматкашро аз вартаи нобудшавӣ раҳо кард ва баҳри пурталотуми тӯфони Нух бархостаро бо сафинаи райиат бе мамониат убур намуд.

Дастоварди беназире, ки пас аз Истиқлоли кишвар бо заҳмату талошҳои бевоситаи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон халқи тоҷик касб намунаанд, аз хатари нестӣ наҷот ёфтани давлатдорӣ миллии тоҷикон мебошад. Бар асари мудоҳилаи ошкор аз хоричи кишвар, доираҳои муайян ва бадҳоҳои миллати тоҷик давлатдорӣ миллии зери хатари ҷиддӣ монда буд. Аммо Сарвари беназир тоҷикон дар кӯтохтари замон ниҳодҳои асосии давлатдориро, ки бар асари ҷанги таҳмили фалаҷ гардида буданд, эҳё ва барқарор намуданд. Ҳамчунин

*Зи ту бикшиода шуд бахти Ватан, Эмомалӣ Раҳмон,
Нишон шуд аз Каён тахти Ватан, Эмомалӣ Раҳмон.*

бо ҳисси баланди ватандӯстӣ масъулияти муқаддасу таърихиро ба уҳда гирифта, давлатдорӣ миллиро аз вартаи нестӣ наҷот доданд.

Қадами таърихи дигари Сарвари давлат роҳи пурпечутоби сулҳ тоҷикон ва эҳёи баъдиҷангии Тоҷикистон буд, ки он ҳам халли худро бо заҳмати зиёд дарёфт. Музокирати сулҳи тоҷикон худуди чор сол тӯл кашида, дар нӯҳ даври гуфтушунид чил санаду созишномаи муҳим ба имзо расид. Билохира адолат ва ақли солим тантана карду Созишномаи умумии истиқрори сулҳ ва ризоияти миллий 27-уми июни соли 1997 дар шаҳри Москва ба имзо расид.

Гуреагонро ба ватани аҷдодӣ баргардонда, манзилҳои харобгардидаро обод намуданд, ки ин ҳам яке аз масъалаҳои умдаи рӯз ба шумор мерафт. Ба ҳама мушкилиҳои пеш меомад, роҳбари давлат ба чашми хирад нигариста, ба наҷоҳои дилхоҳ мушарраф мешуданд. Ба ин маънӣ бузургон фармудаанд:

*Ҳар шох, ки ӯ нийати худ
рост қунад,
Ёбад зи Худой он ҷӣ дар-
хост қунад.*

Роҳсозию роҳдорӣ аз қадимулайём омили пешрафти ҷомеаи инсонӣ, тичорат,

фарҳанг ва ривоч додани муносибатҳои дӯстӣ мебошад. Пас аз Истиқлол соҳтан ва азнавсозии роҳҳои дохили кишвар оғоз гардид. Дар ин давра бо ибтиқори Асосгузори сулҳу ваҳдати миллий – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон роҳҳои мошингарди Душанбе–Чанок, Душанбе – Кӯлоб – Қалъаи-хумб – Хоруг – Кулма, Душанбе – Саритош, Қургонтеппа – Дӯстӣ, нақбҳои мошингузар дар ағбаҳои Анзоб, Шахристон, Чормағзак, Шаршар, роҳи охани Душанбе – Қургонтеппа, Қургонтеппа – Кӯлоб ва тамоми роҳҳои дохили пойтахт ва ноҳиии гирду атрофи сохта ва азнавсозӣ гардиданд.

Талошу заҳматҳои Роҳбари давлат буд, ки симои Тоҷикистони соҳибистиқлол ба кулӣ дигар шуда, кишвари сайёҳӣ эълон шудааст. Мақоми зан дар ҷомеаи муосир баланд бардошта шуда, ҷалби закон ба вазифаи давлатӣ бештар шудааст.

Сарвари давлат ҳамеша ба ҷавонон таъя намуда, онҳоро неруи ниҳоят пуриқтидори бунёдкор ва пешбарандаи ҳаёт меноманд ва таъкид месозанд: «...ҷавонон бояд қишри аз ҳама фаъоли ҷомеа бошанд».

*ташаббусҳои созанда пеш-
ниҳод намоянд, рамзҳои
давлатӣ, муқаддасоти мил-
лӣ ва дастовардҳои Ис-
тиқлоли давлатиро ҳифз
кунанд, дар ҳаёти сиёсӣ
иҷтимоии кишвари азиза-
мон бо дасту дили гарм ва
неруи бунёдгараона ширкат
варзанд, амнияти давлат
ва шарафу номуси ватандо-
риро ҳимоя карда, худро аз
ҳама хавфу хатарҳои но-
матлуби ҷаҳони муосир
эмин нигоҳ доранд».*

Корномаи Сарвари кишварамон дарси бузурги садоқату ватандорӣ, ки номи ӯро на танҳо дар кишвари азизамон, балки дар ҷаҳон муаррифӣ намунадааст. Таърихи навини тоҷикон бо номи фарзанди содику баруманди миллат, Қахрамони Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон пайванди ҷовидони дорад ва мардуми шарифи тоҷик рӯзи Президент, яъне рӯзи кадршиносӣ ва арҷгузори ба хизматҳои садоқатмандонаи Роҳбари кишварро бо дили гарму хоштири шод, дар фазои сулҳу субот ва оромии ҳамдигарфаҳмӣ ҷашн мегиранд.

Аҳли кишвар аз корномаи бузургу ватанпарварона ва шуҳрати эътибори ҷаҳонии Пешвои муаззами худ ифтихор намуда, бо ҳидоятҳои созандаву роҳнамоиҳои хирадмандонаи ин абармарди таърих пайваста пеш мераванд.

Саодат САТТОРӢ

Парчамат бодо парафшон!

Истиқлолияти давлатӣ ба мардуми саодатманди тоҷик имкон дод, ки ба арзишҳои миллии худ аҳамияти ҷиддӣ дода, рамзҳои давлатдорӣ худро (Парчам, Нишон ва Суруди миллий) қабул намоянд.

Яке аз дастоварди гаронарзиш аз баргузори Иҷлосияи 16-уми Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон қабули Парчами давлатӣ мебошад. Қабули парчае, ки моҳи ифтихор ва эътибори миллат буда, яке аз рамзҳои муқаддаси давлатӣ ба шумор меравад.

Таърихи пайдоиши парчам ҳамчун рамзи миллий ва давлатдорӣ ба давраҳои бостонии таърих рафта мерасад.

Вобаста ба парчамдорӣ давлатҳои абаркудрати ниёгони мо Асосгузори сулҳу ваҳдати миллий – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон чунин қайд кардаанд: «Ҳанӯз дар ливои Куруши Кабир тасвири уқоб, ки нишонаи кудрату тавоноист, нақш гардида буд, ки он парчам рамзи як давлати неруманди замона ба ҳисоб мерафт. Ҳамчунин метавон аз ливои Коваи бузург ёдовар шуд, ки нишонаи равшани меросияти муборизаву ҷоннисориҳои ниёгони мо мебошанд».

Тоҷикон дар масири таърих ҳамчун миллати куҳанбунёд бо хусусиятҳои хоси давлатдорӣ худ фарқ мекарданд ва нисбат ба парчам эътиқоди хоса дошта, ба он арҷ мегузоштанд. Аз замони қадим то рӯзгори мо вобаста ба ҳукмронии сулолаҳо парчамдорӣ тоҷиконро чунин шарҳ медиханд:

-Дирафши қовиён;
-Штандарти империяи Ҳахоманишӣ;
-Дирафши давлати Ашкониён;
-Дирафши давлати Сосониён;
-Дирафши давлати Сомониён;
-Дирафши сулолаи Ғуриён;
-Парчами Аморати Бухоро;
-Байрақи Ҷумҳурии Мухтори Сотсиалистии Тоҷикистон;
-Парчами Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Парчам ҳамеша аз порчаи зебою нафис сохта шуда, дар он вобаста ба таърихи давру замон рамзҳои диловару некӣ, шуҷоату кудрату тавоноӣ ва нишонаҳои миллии табиӣ таҷассум меёбад.

«Парчам нишонаи ҳокимият дар як қаламрав мебошад ва боло шудани он рамзи пирӯзӣ маҳсуб меёбад» - бо ҳисси баланди ватандорӣ қайд менамоянд Сарвари давлат Эмомалӣ Раҳмон.

Бо мақсади боз ҳам зиёдтар арҷ гузоштан ва рӯ овардан ба арзишҳои миллии ноябри соли 2009 аз ҷониби Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Оид ба ворид намудани иловаҳои ба Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи рӯзҳои ид» ба имзо расид, ки мувофиқи он 24 – ноябр «Рӯзи Парчами давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон» эълон гардида, ба нишони эҳтиром садоқату ватандорӣ ба Парчами миллии ҳар сол ин рӯз бо тантанаи ҷашн гирифта мешавад.

Соли 2011 Парчами давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар баландии 165 метр партавафшон шуд. Ҳаҷми парчам 60x30 метр аст.

Парчам на танҳо рамзи давлатдорӣ ифтихори ватандорӣ, балки рамзи ватандӯстии худшиносӣ, ҳушдорӣ, пирӯзӣ, сарфарозӣ, ҳувияти миллии, тоҷи шарафу шон, дасти боло, рӯйи сурх, сари баланд ва шиносномаи кишвари офтобруйи тоҷикон аст.

Кадршиносӣ аз Парчами давлатӣ, дар баробари Нишон ва Суруди миллии арҷгузори ва ифтихор аз давлат, аз гузашта, аз имрӯз ва фардон халқ буда, яке аз омилҳои худшиносӣ ба ҳисоб меравад.

Мардуми шарифи тоҷик зери парафшоии Парчами давлатӣ, ки як нишони Ватан, шуҳрати шон, эътибору шараф ва ифодагари нангу номуси миллии аст, гомҳои устувор гузошта, тавонианд худро бо музаффариятҳои нав ба нав дар арсаи ҷаҳон муаррифӣ намоянд.

Саодат САТТОРӢ

ИҶЛОСИЯИ ТАҚДИРСОЗ

Баргузори Иҷлосияи XVI Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар таърихи миллати тоҷик рӯйдоди муҳими сиёсӣ мебошад, ки ба шарофати он дар кишвар сохти конституционӣ барқарор ва пояҳои давлатдорӣ миллии тақвият ёфт. Халқ роҳбару пуштибони худро дар симои фарзанди фарзонаи миллат мухтарам Эмомалӣ Раҳмон пайдо кард. Чунин иброд намуданд дар воҳури, ки ба ифтихори 30-солагии баргузори Иҷлосияи XVI Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Рӯзи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар Гвардияи миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон баргузор шуд.

Дар воҳури вақили Маҷлиси намоёндогони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, муовинони фармондеҳи Гвардияи миллии, муовини раиси ХХДТ дар шаҳри Душанбе, муовини декани факултаи идоракунии давлатии Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон маъруза намуданд.

Иқромӣ Фазлиддин, вақили Маҷлиси намоёндогони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз таърихи баргузори иҷлосияи тақдирсоз суҳан гуфта, таъкид кард, ки Иҷлосияи XVI Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки 16 ноябри соли 1992 дар Қасри Арбоб доир гардид, рӯйдоди бузурги таърихӣ мебошад, зеро маҳз дар ин иҷлосия сарнавишти давлат ва миллати тоҷик муайян гардида, ба сӯи ҳадафҳои бузурги умумимиллӣ-сулҳу субот ва ваҳдати миллии қадамҳои нахустин гузошта шуд.

Дар идомаи воҳури муовини раиси ХХДТ дар шаҳри Душанбе Муродов Ҷӯрабек ва муовини декани факултаи идоракунии давлатии

Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Дабирҷони Муҳаммад аз дастовардҳои 31 соли Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон чунин ёдрас шуданд: дар ҷумҳурӣ сулҳу суботи комил ҳукмфармо буда, тахти сарвари Асосгузори сулҳу ваҳдати миллии-Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дар кишвар раванди бунёдкорӣ созандагӣ бо суръат идома дорад. Татбиқи барномаҳои давлатӣ, стратегияҳои миллии, ҳадафҳои асосии Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои рушди иқтисоди мамлакат ва бештар шудани вазъи иҷтимоии аҳолии кишвар, аз ҷумла дастгирӣ ҷавонон, ятимону эҳтиҷмандон, баланд бардоштани мақоми зан ва дигар самтҳои муҳими ҳаёти ҷомеа нигаронида шудааст. Албатта, ин бозгӯи таҳкими сулҳу ваҳдат дар кишвар мебошад.

Ҷорабиниро муовини фармондеҳи Гвардияи миллии оид ба корҳои сиёсӣ-тарбиявӣ полковники гвардия Собирӣён Муҳаммаднамӣ ҷамъбаст намуда, таъкид кард, ки сулҳу ваҳдати миллии дар кишвар бо қахрамонӣ, часорату фидокориҳои Пешвои миллат мухтарам Эмомалӣ Раҳмон ва ақлу заковати азалии халқи тоҷик ба даст омадааст. Мо хизматчиёни ҳарбӣ Сулҳу Истиқлоли Тоҷикистони маҳбубро шарафу номуси худ доништа, содиқона ҳифз менамоем.

Полковники гвардия
Хайринисо КОМИЛЗОДА

Муассис:
Гвардияи миллии
Ҷумҳурии Тоҷикистон

сомонаи расмӣ: www.gmjt.tj
E-mail: gmjt.info.tj@mail.ru

Огози нашр:
25 январи соли 2006

Ҳайати таҳрир:

Сардори шӯъбаи иттилоот ва робита бо ҷомеа
полковники гвардия
Хайринисо Комилзода,
Неъматуллои Холик,
Илоҳичон Насриддинзода,
Саодат Сатторова –
хабарнигорон.

Мушовирон:

Фармондеҳи Гвардияи миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон генерал-лейтенанти гвардия Бобочон Чамолзода, раиси Қумитаи кор бо ҷавонон ва варзиши назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, раиси Иттифоқи ҷавонони Тоҷикистон Раҳмонзода Абдулло Қурбоналӣ, муовини раиси Ҳаракати ҷамъиятии ваҳдати миллии ва эҳёи Тоҷикистон Рудобаи Мукаррам.

Идораи моҳнома ба андешаҳои муаллифони маводҳо на ҳама вақт ҷонибдор аст. Масъулияти саҳеҳии санаду иқтибосҳо ба зиммаи муаллифон аст. Маводҳо аз АМИТ «Ховар» истифода шуданд.

Рӯнома дар Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон тахти рақами 706 аз 20 январи соли 2006 ба қайд гирифта шудааст.

Дизайн: А. Насриддинов

Суратгир: М. Шоев

Адади нашр: 500 нусха